

Legislació estatal i autonòmica en matèria de conservació del patrimoni natural i de la biodiversitat: catalogació i protecció dels hàbitats de patrimoni natural, espais de la Xarxa Natura 2000, conservació de la biodiversitat. Infraccions.

Legislació estatal i autonòmica en matèria de conservació del patrimoni natural i de la biodiversitat

13.1.1. Competències

L'article 149 de la Constitució Espanyola de 1978 estableix que l'Estat té competència exclusiva sobre la legislació bàsica sobre protecció del medi ambient, sens perjudici de les facultats de les comunitats autònomes per a l'establiment de normes addicionals de protecció.

L'article 144 de l'Estatut d'Autonomia de 2006 estableix que corresponen a la Generalitat la competència compartida en matèria de medi ambient i la competència per a l'establiment de normes addicionals de protecció. Aquesta competència compartida inclou, en tot cas, la regulació dels recursos naturals, de la flora i la fauna, de la biodiversitat, del medi ambient marí i aquàtic si no tenen per finalitat la preservació dels recursos pesquers marítims.

Segons aquest mateix article, correspon a la Generalitat, en matèria d'espais naturals, la competència exclusiva que, respectant el que disposa l'article 149.1.23 de la Constitució inclou, en tot cas, la regulació i la declaració de les figures de protecció, delimitació, planificació i gestió d'espais naturals i d'hàbitats protegits situats a Catalunya. En el cas dels espais naturals que ultrapassen el territori de Catalunya, ha de promoure els instruments de col·laboració amb altres comunitats autònomes per a crear, delimitar, regular i gestionar aquests espais.

La declaració i la delimitació d'espais naturals dotats amb un règim de protecció estatal requereix l'informe preceptiu de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat. Si l'espai està situat íntegrament al territori de Catalunya, la gestió correspon a la Generalitat.

13.1.2. Legislació estatal

La Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat és la llei bàsica estatal que estableix el règim jurídic bàsic de la conservació, ús sostenible, millora i restauració del patrimoni natural i de la biodiversitat espanyola, com a part del deure de conservar i de l'objectiu de garantir els drets de les persones en un medi ambient adequat pel seu benestar, salut i desenvolupament.

Temari específic

Pel que fa a la conservació d'hàbitats i espais naturals:

- Incorpora les àrees marines protegides.
- Inclou les disposicions relatives a la Xarxa Ecològica Europea Natura 2000 i a les àrees protegides per instruments internacionals.

Pel que fa a la conservació de la biodiversitat silvestre, la llei crea:

- La Llista d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial (LESRPE).
- El Catàleg espanyol d'espècies amenaçades (CEEAA).

■ El Catàleg espanyol d'espècies exòtiques invasores (CEEEI).

Es regula també la protecció de les espècies en relació amb la caça i la pesca continental i s'estableix l'Inventari Espanyol de Caça i Pesca. Es regula l'accés als rec ursos genètics procedents de tàxons silvestres i el repartiment de beneficis derivats de la seva utilització.

La llei també crea:

■ L'Inventari espanyol del patrimoni natural i de la biodiversitat.

■ El Catàleg espanyol d'hàbitats en perill de desaparició.

■ El Fons per al Patrimoni Natural i la Biodiversitat, instrument de cofinançament dirigit a assegurar la cohesió territorial i la consecució dels objectius de la llei.

■ La Comissió Estatal per al Patrimoni Natural i la Biodiversitat, com a òrgan consultiu i de cooperació entre l'Estat i les comunitats autònomes.

■ El Consell Estatal per al patrimoni natural i la biodiversitat, com a òrgan de participació pública en l'àmbit de la conservació i l'ús sostenible de el patrimoni natural i la biodiversitat.

13.1.2.1. Inventari espanyol del patrimoni natural i de la biodiversitat

Creat per la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat , l'Inventari espanyol del patrimoni natural i de la biodiversitat és desplegat pel Reial Decret 556/2011, de 20 d'abril, per al desenvolupament de l'Inventari Espanyol del Patrimoni Natural i la Biodiversitat .

És un instrument públic, on s'integren els inventaris, catàlegs, llistats i indicadors que recullen la distribució, abundància, estat de conservació i utilització dels elements terrestres i marins integrants del Patrimoni Natural i la Biodiversitat, així com el sistema integrat d'informació, els informes generats i tota aquella informació addicional que consideri rellevant el Comitè de l'Inventari. L'Inventari inclourà les dades que consten en els registres gestionats per l'òrgan competent de les comunitats i ciutats autònomes. En el seu si, s'integren tot el contingut de Patrimoni Natural i Biodiversitat (LESRPE, CEEA, CEEEI...)

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 455

13.1.2.2. Els Plans d'Ordenació dels Recursos Naturals (PORN)

La Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat , estableix que són l'instrument específic per a la delimitació, tipificació, integració en xarxa i determinació de la seva relació amb la resta del territori, dels sistemes que integren el patrimoni i els recursos naturals d'un determinat àmbit espacial, amb independència d'altres instruments que pugui fixar la legislació autonòmica.

En el marc del Pla estratègic estatal del patrimoni natural i de la biodiversitat, creat per aquesta mateixa llei, el Ministeri competent en matèria d'espais naturals, amb la participació de les comunitats autònomes, elaborarà les directrius per a l'ordenació dels recursos naturals que s'aprovaran per Reial Decret en un màxim de 2 anys. Les Comunitats Autònomes són les responsables d'elaborar els plans d'ordenació dels recursos naturals (PORN's) en els seus àmbits competencials respectius.

13.1.2.3. El Catàleg Espanyol d' Hàbitats en Perill de Desaparició (CEHPD)

Creat per la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat , el Catàleg Espanyol d'Hàbitats en Perill de Desaparició conté una llista d'hàbitats que poden estar en una de les situacions següents:

- Tractar -se d' una àrea de distribució molt reduïda i en disminució;
- Haver estat destruïts en la major part de la seva àrea de distribució natural;

- Haver patit un deteriorament dràstic de la seva composició, estructura i funcions ecològiques en la major part de la seva àrea de distribució natural,
- Estar en risc elevat de transformació irreversible a curt o mitjà termini en una part significativa de la seva àrea de distribució, incloent-hi el risc de transformació a causa dels efectes del canvi climàtic.

La inclusió al CEHP D té els següents efectes:

- Una superfície adequada ha de ser inclosa en algun instrument de gestió o figura de protecció d'espais naturals, nova o ja existent i,
- L'administració competent ha de definir i prendre les mesures necessàries per frenar la recessió i eliminar el risc de desaparició d'aquests hàbitats en els instruments de planificació i d'un altre tipus adequats a aquests fins.

13.1.2.4. Espais Naturals Protegits

D'acord amb la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat, tene'n la consideració d'espais naturals protegits els espais del territori de l'estat, incloses les aigües continentals, i el medi marí que compleixin almenys un dels requisits següents i siguin declarats com a tals:

- Contenir sistemes o elements naturals representatius, singulars, fràgils, amenaçats o d'especial interès ecològic, científic, paisatgístic, geològic o educatiu.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 456

- Estar dedicats especialment a la protecció i el manteniment de la diversitat biològica, de la geodiversitat i dels recursos naturals i culturals associats.

Els espais naturals protegits poden abraçar en el seu perímetre àmbits exclusivament terrestres, simultàniament terrestres i marins, o exclusivament marins.

En funció dels béns i valors que s'han de protegir, i dels objectius de gestió que s'han de complir, els espais naturals protegits, ja siguin terrestres o marins, s'han de classificar, almenys, en alguna una de les categories següents:

- a. Parcs.
- b. Reserves naturals.
- c. Àrees marines protegides.
- d. Monuments naturals.
- e. Paisatges protegits.

Correspon a les comunitats autònomes la declaració i la determinació de la fórmula de gestió dels Espais Naturals Protegits en el seu àmbit territorial.

13.1.2.5. Classificació de la protecció de les espècies

Més enllà de la regulació bàsica que pot afectar a totes les espècies hi ha:

■ Primer nivell de protecció especial: Espècies incloses a la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial (LESRPE).

■ Segon nivell de protecció: Espècies del LESRPE incloses al Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades (CEEAA).

Desenvolupats pel Reial Decret 139/2011, de 4 de febrer, per al desenvolupament de la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial i de el Catàleg espanyol d'espècies amenaçades. Aquests dos registres han estat actualitzats fins al moment per 4 Ordres ministerials (Ordre AAA / 72/2012, de 12 de gener; Ordre AAA / 1771/2015, de 31 d'agost; Ordre AAA / 1351/2016, de 29 de juliol i ordre TEC / 596/2019, de 8 d'abril). En l'actualitat el Llistat compta amb 963 taxons, dels quals 337 es troben en el Catàleg, 139 inclosos en la categoria "Vulnerable" i 198 en la categoria "En perill d'extinció".

13.1.2.6. Espècies incloses a la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial (LESRPE).

Aquesta llista inclou espècies, subespècies i poblacions que són mereix edores d'una atenció i protecció particular en funció del seu valor científic, ecològic, cultural, per la seva singularitat, raresa o grau d'amenaça, així com espècies que apareguin com a protegides als annexos de les directives i els convenis internacionals ratificats per Espanya.

La Llista té caràcter administratiu i àmbit estatal, i depèn del Ministeri competent en matèria de biodiversitat. El LERSPE està format per espècies animals i de flora que suposa un primer nivell de protecció amb les espècies que es declaren protegides ja sigui per acords internacionals, disposicions europees i incorporacions espanyoles que Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 457 són protegides arreu del territori espanyol. Les incorporacions espanyoles són objecte d'avaluació màxim cada 6 anys .

La inclusió en la LERSPE d'una espècie, subespècie o població comporta les prohibicions genèriques següents:

- a. Quan es tracti de plantes, fongs o algues, recollir -les, tallar -les, mutilar -les, arrencar -les o destruir -les intencionadament a la natura.
- b. Si es tracta d'animals, inclose s les seves larves, cries, o ous, la de qualsevol actuació feta amb el propòsit de donar -los mort, capturar -los, perseguir -los o molestar -los, així com la destrucció o deteriorament dels seus nius, vivers i llocs de reproducció, hivernada o repòs.
- c. En tots dos casos, tenir, naturalitzar, transportar, vendre, comerciar o intercanviar, oferir amb fins de venda o intercanvi, importar o exportar exemplars vius o morts, així com els seus propàguls o restes, llevat dels casos en què aquestes activitats, d'una man era controlada per l'Administració, puguin ser clarament beneficioses per a la seva conservació, en els casos que es determinin reglamentàriament.

13.1.3. Legislació autonòmica

La Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals té per objectiu protegir, conservar, gestionar i, si s'escau, restaurar i millorar la diversitat genètica, la riquesa i la productivitat dels espais naturals de Catalunya, els quals han d'ésser compatibles amb el desenvolupament i la utilització dels recursos naturals i ambientals, en el marc de la protecció del medi i de l'ordenació racional i equilibrada del territori.

S'entenen per espais naturals els que presenten un o diversos ecosistemes, no essencialment transformats per l'explotació i l'ocupació humanes, amb espècies vegetals o animals d'interès científic o educatiu i els que presenten paisatges naturals de valor estètic.

Gaudeixen de la consideració d'espais naturals protegits els espais inclosos en el Pla d'espais d'interès natural definit en el capítol III de la Llei, que, alhora, inclou els espais naturals de protecció especial als quals s'aplica qualsevol de les modalitats de protecció definides en el capítol IV de la mateixa Llei. També tenen la consideració d'espais naturals protegits les zones especials de conservació (ZEC), les zones de protecció especial per als ocells (ZEPA) i els llocs d'importància comunitària (LIC) quan la proposta sigui aprovada pel Govern.

13.1.3.1. Plans de protecció del medi natural i del paisatge

L'Administració de la Generalitat ha de prendre les mesures procedents per a elaborar i actualitzar els estudis bàsics sobre el medi natural necessaris per a protegir -lo i gestionar -lo. També pot formular i tramitar plans de protecció del medi natural i del paisatge, l'objecte dels quals és la protecció, l'ordenació i la gestió dels espais naturals. Els plans de protecció del medi natural i del paisatge determinen els objectius de l'espai natural, regulen els usos del sòl i l'aprofitament dels recursos naturals, l'ús públic de l'espai i la seva utilització per al gaudi dels ciutadans, i estableixen les mesures, tant

normatives com, si escau, d'actuació, necessàries per a conservar el patrimoni natural, la biodiversitat, la geodiversitat i la qualitat paisatgística dels espais naturals. També Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 458 poden establir la zonificació de l'espai i la regulació de la seva xarxa viària, delimitar zones perifèriques de protecció, àmbits d'influència i àmbits de connectivitat amb altres espais naturals, i establir mesures per a la promoció socioeconòmica i de governació de l'espai.

Els plans de protecció del medi natural i del paisatge són instruments d'ordenació i de gestió dels espais naturals protegits i, pel que fa a l'ordenació dels usos del sòl, tenen la naturalesa jurídica pròpia dels plans directors urbanístics.

Correspon al departament competent en matèria de medi natural i biodiversitat formular els plans de protecció del medi natural i del paisatge, al conseller o consellera del departament competent en matèria de medi natural i biodiversitat d'aprovar-los inicialment i provisionalment i al Govern d'aprovar-los definitivament.

13.1.3.2. Conservació dels espais naturals

En els indrets de paisatge obert, qualificat així en el planejament urbanístic, no es permet la instal·lació de cartells de propaganda i d'altres elements similars que limitin el camp visual per a la contemplació de les bel·leses naturals, trenquin l'harmonia del paisatge o desfigurin les perspectives.

Tothom té el deure de mantenir la netedat dels espais naturals i evitar l'abocament o l'abandó d'objectes, de residus o d'altres deixalles fora dels llocs autoritzats.

13.1.3.3. Zones humides

S'entenen per zones humides, als efectes de la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals, les zones naturals de maresma, aiguamoll, torbera o aigües rases, permanents o temporals, d'aigües estancades o corrents, dolces, salabroses, salines, amb la inclusió de les zones d'aigües marines la profunditat de les quals no excedeix els sis metres.

Totes les zones humides han d'ésser preservades de les activitats susceptibles de provocar-ne la recessió i la degradació, mitjançant les normes corresponents aprovades pels Departaments competents.

A les ribes dels llacs i dels embassaments i a les zones del litoral s'han d'establir per reglament faixes de protecció dins les quals no es permeti ni l'execució d'obres d'urbanització, ni noves construccions de caràcter permanent, llevat dels casos d'indubtable interès públic o d'utilitat social.

El planejament urbanístic de les àrees que en el futur siguin destinades a l'acolliment d'assentaments urbans que afectin o puguin afectar la faixa de 100 metres adjacents a la zona de domini públic litoral ha de garantir la permeabilitat i l'accessibilitat a les platges, l'assolellament i la preservació del paisatge consolidat des dels nuclis tradicionals.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 459

13.1.3.4. El Pla d'Espais d'Interès Natural

La Llei 12/1985 crea aquest PEIN com a nivell bàsic de protecció. A tots els espais inclosos en el PEIN és d'aplicació un règim preventiu bàsic, que inclou un règim urbanístic incompatible amb els processos urbanitzadors i altres mesures de caràcter preventiu relatives a la implantació d'usos, instal·lacions i altres activitats susceptibles

de lesionar significativament els valors protegits (VEGEU L'APARTAT CORRESPONENT AL TEMA 14 DE LA PRESENT GUIA D'ESTUDI).

13.1.3.5. Espais naturals de protecció especial

La Llei 12/1985 també crea i aglutina les diferents figures d'espais naturals "especials", entenent-los com espais amb una protecció superior que la resta dels espais naturals protegits i que compten amb una regulació jurídica pròpia i una gestió individualitzada (VEGEU L'APARTAT CORRESPONENT AL TEMA 14 DE LA PRESENT GUIA D'ESTUDI).

13.1.3.6. Zones especials de conservació

Les zones especials de conservació (ZEC) són previstes a la Directiva 92/43/CEE del Consell, del 21 de maig de 1992, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i la flora salvatges (VEGEU L'APARTAT CORRESPONENT AL TEMA 14 DE LA PRESENT GUIA D'ESTUDI).

13.1.3.7. Zones de protecció especial per als ocells

Les zones de protecció especial per als ocells (ZEPA) són previstes a la Directiva 79/409/CEE, del Consell, del 2 d'abril de 1979, relativa a la conservació dels ocells salvatges (VEGEU L'APARTAT CORRESPONENT AL TEMA 14 DE LA PRESENT GUIA D'ESTUDI).

13.1.3.8. Consell de Protecció de la Natura

La Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals va crear el Consell de Protecció de la Natura com a òrgan consultiu en matèria de protecció de la natura i del paisatge.

A proposta d'entitats científiques catalanes de prestigi reconegut, d'organitzacions agràries i de les agrupacions de municipis de Catalunya legalment constituïdes, el President de la Generalitat nomena el president i els membres del Consell, els quals no poden ésser més de vint-i-un i han d'ésser persones de competència reconeguda en les diverses disciplines que incideixen en el coneixement, en l'estudi, en la protecció i en la gestió del medi natural.

Les funcions del Consell de Protecció de la Natura són:

a) Emetre informes i dictàmens a requeriment del Parlament i de les administracions competents.

b) Emetre els informes esmentats per aquesta Llei.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 460

c) Prestar assessorament científic a òrgans gestors dels espais naturals de protecció especial.

d) Proposar modificacions en el Pla d'Espais Naturals, declaracions d'espais naturals de protecció especial i, en general, mesures i actuacions per a l millor compliment dels objectius d'aquesta Llei.

13.1.4. Normativa de referència

- Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat.

- Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals.

Catalogació i protecció dels hàbitats de patrimoni natural

13.2.1. La "Directiva Hàbitats"

La Directiva 92/43/CEE, del Consell, de 21 de maig, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres, també anomenada Directiva d'Hàbitats, té per objecte la conservació, la protecció i la millora de la qualitat de l'entorn, inclosa la

conservació dels hàbitats naturals, així com de la fauna i flora silvestres. Va ser transposada a la legislació espanyola mitjançant el Reial Decret 1997/1995, de 7 de desembre, pel qual s'estableixen mesures per contribuir a garantir la biodiversitat mitjançant la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres. Aquesta directiva aporta un llistat exhaustiu de tipus d'hàbitats (més de 200) d'interès comunitari i 3 llistats d'espècies protegides tant animals (~500 sp.) com plantes (~400 sp.). A més contempla el desenvolupament de la Xarxa Ecològica Europea NATURA 2000, per garantir la conservació dels hàbitats i espècies.

Per determinar quins hàbitats s'ha tingut en compte quins hàbitats són rellevants a les diferents regions biogeogràfiques de la Unió Europea, amb l'objectiu de garantir el manteniment (o el restabliment) de l'estat de conservació favorable dels hàbitats i les espècies en la seva àrea de distribució natural dins el territori de la UE s'ha d'aplicar per a cada regió biogeogràfica i, dins de cada una d'aquestes, per als hàbitats i les espècies que hi són presents de forma significativa i no marginal, dins del context de la Xarxa Natura 2000.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 461

El territori de la UE està dividit en 9 regions biogeogràfiques: boreal, atlàntica, continental, alpina, mediterrània, macaronèsica, pannònica, estepària i del Mar Negre.

A Catalunya hi són representades dues regions biogeogràfiques: la mediterrània i l'alpina.

13.2.1.1. Hàbitats d'interès comunitari

La Directiva d'hàbitats defineix hàbitat natural com aquelles zones, terrestres o aquàtiques, diferenciades per les característiques geogràfiques, abiòtiques i biòtiques, tant si són totalment naturals com seminaturals. A continuació, defineix com a hàbitats naturals d'interès comunitari (HIC) aquells, d'entre tots els hàbitats naturals presents en el territori de la UE, que compleixin algun a d'aquestes característiques:

- Es trobin amenaçats de desaparició en la seva àrea de distribució natural.
- Tinguin una àrea de distribució reduïda per naturalesa a causa de la regressió de les poblacions.
- Siguin exemples representatius d'una o diverses de les set regions biogeogràfiques en què es troba la UE, és a dir, l'alpina, l'atlàntica, la continental, la macaronèsica, la mediterrània, la boreal i la pannònica.

Els hàbitats d'interès comunitari s'estableixen a l'Annex I de la Directiva d'hàbitats.

La Directiva Hàbitats defineix els hàbitats naturals d'interès comunitari (HIC) Prioritaris, que són aquells que estan amenaçats de desaparició en el territori de la UE; conservar-los suposa una especial responsabilitat per a la Unió Europea, a causa de la importància que tenen a escala mundial.

La Directiva Hàbitats també defineix el concepte d'espècie d'interès comunitari. Són espècies que:

■ Es troben en perill, excepte si l'àrea de distribució s'estén de manera marginal en aquest territori i no estan amenaçades ni són vulnerables en l'àrea del paleàrtic occidental.

■ Són vulnerables, és a dir, que el país a la categoria de les espècies en perill es

considera probable en un futur pròxim en el cas de mantenir -se els factors que ocasionen l'amenaça.

■ Són rares, és a dir, que les poblacions són de mida petita i que, sense estar actualment en perill ni ser vulnerables, podrien estar -ho o ser -ho en un futur pròxim.

■ Són endèmiques i requereixen especial atenció a causa de la singularitat del seu hàbitat i/o de les possibles repercussions que l'explotació pugui tenir en la conservació de l'espècie.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 462
Les espècies d'interès comunitari s'estableixen als Annexos II, IV i V de la Directiva Hàbitats. Les espècies de l'annex II necessiten de l'establiment de Zones d'Especial Conservació (ZEC), les de l'Annex IV tenen protecció estricta, i les de l'Annex V poden ser objecte de mesures de gestió.

13.2.2. La "Directiva Aus"

La Directiva Aus (Directiva 2009/147/CE, del Parlament Europeu i de Consell, de 30 de novembre de 2009, relativa a la conservació de les aus silvestres, que va derogar la Directiva 79/409/CEE, de 2 d'abril de 1979, relativa a la conservació de les aus silvestres) té per objecte la conservació de totes les espècies d'aus silvestres de la UE establint un règim general per a la seva protecció i gestió, i normes per a la seva explotació, si s'escau. Aquesta Directiva s'aplica a les aus i els seus ous, als nius i al seu hàbitat. Va ser transposada a la legislació espanyola amb la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat.

La Directiva Aus crea obligacions per als Estats membres: la protecció a l'hàbitat de les aus, que es farà mitjançant la creació de zones d'especial de protecció per les aus (ZEPA). La creació de les zones ZEPA implica el manteniment dels hàbitats que estiguin dins i fora de les zones, el restabliment dels biòtops destruïts i el desenvolupament de nous biòtops i creació de zones de protecció. Dins les zones ZEPA, han d'adoptar mesures adequades per evitar la contaminació i el deteriorament dels hàbitats i qualsevol altra pertorbació que afecti les aus. Fora de les zones ZEPA, han d'adoptar mesures adequades per evitar la contaminació i el deteriorament dels hàbitats.

La Directiva Aus té quatre annexes:

■ Annex I: Espècies que precisen mesures de protecció especials. Dins d'aquest annex, es diferencien les espècies amenaçades d'extinció, les espècies vulnerables a determinades modificacions dels seus hàbitats, les espècies considerades com a rares perquè les seves poblacions són reduïdes o amb una distribució local limitada, i altres espècies que requereixen d'una atenció particular a raó del caràcter específic del seu hàbitat.

■ Annex II: Espècies que poden ser objecte de caça.

■ Annex III: Espècies comercialitzables.

■ Annex IV: Mètodes de captura i mort i maneres de transport per a la caça que estan prohibits.

Per a totes les espècies d'aus de l'Annex I, que viuen en estat salvatge a la UE, la Directiva Aus estableix la prohibició de:

- a) matar -les o capturar -les intencionadament, qualsevol que sigui el mètode utilitzat;
- b) destruir o danyar intencionadament nius i els ous i treure els nius;
- c) recollir els ous en estat salvatge i mantenir -los, fins i tot si són buits;
- d) molestar intencionadament, en particular durant el període de reproducció i cria, en la mesura que la pertorbació tindria un efecte significatiu pel que fa als objectius d'aquesta Directiva;
- e) retenir ocells d'espècies, la caça i la captura de les quals no estan permesos.

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 463

Es preveu un règim d'excepcions per a les prohibicions anteriors, en nom de la salut i de la seguretat públiques, en nom de la seguretat aèria, per prevenir perjudicis importants als cultius, el bestiar, als boscos, a la pesca i a les aigües, per protegir la flora i la fauna; per a finalitats d'investigació o d'ensenyament, de repoblació, de reintroducció així com per a la criança orientada a aque stes accions; o fins i tot es pot permetre, en condicions estrictament controlades i d'una manera selectiva, la captura, la retenció o qualsevol altra explotació prudent de determin ades aus en petites quantitats.

D'acord amb la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat , és competència de les Comunitats Autònomes designar les ZEPA, segons els criteris científics previstos a la Directiva Aus i sense necessitat de conformitat de la UE. Les ZEPA designades passen a for mar part de la Xarxa Europea Natura 2000 automàticament, i els és d'aplicació la seva normativa.

Espais de la Xarxa Natura 2000

La Directiva Hàbitats (Directiva 92/43/CEE, del Consell, de 21 de maig, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de l a fauna i flora silvestres , vegeu el punt 13.2.1) crea la xarxa ecològica europea de zones d'especial conservació anomenada Xarxa Natura 2000 amb hàbitats d'interès comunitari que requereixen ZEC (Annex I de la Directiva Hàbitats) i espècies d'interès comu nitari que requereixen ZEC (Annex II de la Directiva Hàbitats).

La Directiva Aus (Directiva 2009/147/CE, del Parlament Europeu i de Consell, de 30 de novembre de 2009, relativa a la conservació de les aus silvestres , que va derogar la Directiva 79/409/CEE, de 2 d'abril de 1979, relativa a la conservació de les aus silvestres, vegeu el punt 13.2.2) va crear les Zones d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA).

D'acord amb el que estableix la Directiva Hàbitats , la Xarxa Natura 2000 és formada per les zones d' especial conservació (ZEC) i les zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA). La Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i la Biodiversitat estableix que les ZEC i les ZEPA tindran la consideració d'espais naturals protegits, amb la denominació d'espai protegit Xarxa Natura 2000 , i que són les Comunitats Autònomes les competents en el desplegament de la xarxa Natura 2000 a tot l'Estat. Així mateix, determina que les Comunitats Autònomes, en el moment de la declaració de les ZEC, h an de fixar les mesures de conservació necessàries que responguin a les exigències ecològiques dels hàbitats i les espècies mitjançant adequats plans o instruments de gestió, específics per a cada espai o integrats en altres plans i que inclogui, almenys e ls objectius de conservació de l'espai i les mesures apropiades per a mantenir els espais en un estat de conservació favorable.

D'acord amb el que estableix la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals (amb la seva modificació de l'any 2006), la decla ració d'un espai com a zona d'especial conservació (ZEC) o com a zona d'especial protecció per a les aus (ZEPA) , comporta la seva inclusió automàtica en el pla d'espais d'interès natural .

La Generalitat de Catalunya, mitjançant els corresponents Acords de Govern, ha aprovat diverses propostes d'espais a incorporar a la Xarxa Natura 2000 . Ho ha fet per decisions pròpies o per sentències judicials. L'any 1997, proposava exclusivament els espais del pla d'espais d'interès natural que complien amb els criteris de la normativa europea per ser declarats com a Llocs d'Importància Comunitària (LIC) o com a Zones d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA). Aquestes propostes van ser modificades diverses

vegades fins que amb l'Acord de Govern 112/2006, s'aprova la proposta definitiva de LIC i de ZEPA que configura la Xarxa Natura 2000 a Catalunya. D'aquests espais, les ZEPA van ser declarades directament per la Generalitat, mentre que els LIC van rebre l'aprovació definitiva per part de la Comissió europea el mes de desembre de 2008. Posteriorment, a l'any 2009, es va fer modificació puntual dels límits de diversos espais així com a l'ampliació de set ZEPA presents a la Plana de Lleida per tal de donar compliment a dues sentències del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees que reclamen major protecció per a les aus estepàries. El desembre de 2013, el Govern va aprovar la declaració de 29 LIC com a Zones d'especial conservació (ZEC). Així va culminar el procés de desplegament de la xarxa Natura 2000 a l'àmbit de la Plana de Lleida i al Pirineu i Prepirineu. Es tracta dels 7 espais de la Plana de Lleida, així com dels 22 espais situats al Pirineu i Prepirineu corresponents a la regió biogeogràfica alpina. Finalment, el de novembre de 2014, el Govern va fer la declaració de la resta de les 86 LIC com a ZEC situades a la regió biogeogràfica mediterrània. La Xarxa Natura 2000 va comportar una ampliació substancial respecte del pla d'espais d'interès natural, passant d'un 21% del territori català del 1992, a quasi el 30% del territori terrestre. Els espais naturals protegits catalans que formen part de la xarxa Natura 2000 i ocupen un total d'1.062.371 ha, de les quals 977.230 ha són terrestres i 85.141 ha marines.

Actualment a Catalunya existeixen 117 espais que estan declarats com Zones Especials de Conservació (ZEC) i 73 com a Zones de Protecció per a les Aus (ZEPA) (dades a 16 de desembre de 2019). Aquests espais es caracteritzen per contenir hàbitats o espècies rellevants en l'àmbit europeu (contenen hàbitats de l'annex I o espècies de l'annex II de la Directiva 94/43/CEE) o per ser zones d'especial protecció per a les aus (espècies d'aus de l'annex I de la Directiva 2009/147).

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 465
Conservació de la biodiversitat.

La conservació de la biodiversitat és regulada per diverses normatives d'espais naturals i de protecció de la flora i de la fauna salvatges.

13.4.1. Garantia de conservació d'espècies autòctones silvestres

La Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat té un article dedicat a la garantia de conservació d'espècies autòctones silvestres, que estableix que l'Administració General de l'Estat i les comunitats autònomes, en l'àmbit de les seves competències respectives, han d'adoptar les mesures necessàries per garantir la conservació de la biodiversitat que viu en estat silvestre; han d'atendre preferentment la preservació dels seus hàbitats i han d'establir règims específics de protecció per a les espècies silvestres la situació de les quals així ho requereixi, amb la seva inclusió en la llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial o en el catàleg espanyol d'espècies amenaçades.

Igualment, han d'adoptar les mesures que siguin pertinents perquè la recollida a la natura d'espècimens de les espècies de fauna i flora silvestres d'interès comunitari, que s'enumeren a l'annex VI de l'esmentada Llei estatal 42/2007, així com la gestió de la seva explotació, siguin compatibles amb el manteniment d'aquestes en un estat de conservació favorable.

L'Administració General de l'Estat ha de prohibir la importació o introducció en tot el

territori nacional d'espècies o subespècies al·lòctones quan aquestes siguin susceptibles de competir amb les espècies silvestres autòctones, alterar -ne la puresa genètica o els equilibris ecològics.

La importació o introducció en el territori nacional d'una espècie al·lòctona que podria concórrer potencialment en les circumstàncies que descriu l'apartat anterior està supeditada a l'obtenció d'una autorització administrativa per part del Ministeri competent en matèria de biodiversitat, sense perjudici dels altres requisits que prevegi la normativa sectorial corresponent.

Queda prohibit donar mort, danyar, molestar o inquietar intencionadament els animals silvestres, sigui quin sigui el mètode utilitzat o la fase del seu cicle biològic. Aquesta prohibició inclou la seva retenció i captura de viu en viu, la destrucció, el dany, la recol·lecció i la retenció dels seus nius, de les seves cries o dels seus ous, aquests últims fins i tot quan estiguin buits, a ixí com la possessió, el transport, el tràfic i el comerç d'exemplars vius o morts o de les seves restes, incloent -hi el comerç exterior.

Per a les espècies d'animals no compreses en la llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial ni en el catàleg espanyol d'espècies amenaçades, aquestes prohibicions no s'han d'aplicar en els supòsits amb regulació específica, en especial en la legislació de forests, caça, agricultura, sanitat i salut públiques, pesca continental i pesca marítima, o en els supòsits regulats per l'Administració General de l'Estat o les comunitats autònomes, en l'àmbit de les seves competències, per a la seva explotació, de manera compatible amb la conservació d'aquestes espècies.

Queda prohibit l'alliberament no autoritzat d'exemplars d'espècies al·lòctones i autòctones de fauna, o d'animals domèstics, en el medi natural.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 466
Sense perjudici dels pagaments compensatoris que si s'escau es puguin establir per raons de conservació, amb caràcter general, les administracions públiques no són responsables dels danys ocasionats per les espècies de fauna silvestre, excepte en els supòsits que estableixi la normativa sectorial específica.

13.4.2. Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial

La mateixa Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat crea la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial, que inclou espècies, subespècies i poblacions que són mereixedores d'una atenció i protecció particular en funció del seu valor científic, ecològic, cultural, per la seva singularitat, raresa o grau d'amenaça, així com espècies que apareguin com a protegits als annexos de les directives i als convenis internacionals ratificats per Espanya.

La Llista té caràcter administratiu i àmbit estatal, i depèn del Ministeri competent en matèria de biodiversitat.

La inclusió, el canvi de categoria o l'exclusió d'un tàxon o població en aquesta Llista l'ha de dur a terme el Ministeri competent en matèria de biodiversitat, a proposta de la Comissió Estatal per al Patrimoni Natural i la Biodiversitat, amb una iniciativa prèvia de les comunitats autònomes, quan es disposi d'informació tècnica o científica que així ho aconselli. Quan es tracti de tàxons o poblacions protegides als annexos de les normes o decisions de la Unió Europea, la inclusió a la Llista s'ha de produir d'ofici.

La inclusió d'un tàxon o població a la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial comporta l'avaluació periòdica del seu estat de conservació.

Les comunitats autònomes, en els seus àmbits territorials respectius, poden establir llistes d'espècies silvestres en règim de protecció especial i determinar les prohibicions i les actuacions suplementàries que es considerin necessàries per a la seva preservació.

La inclusió en la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial d'una

espècie, subespècie o població comporta les prohibicions genèriques següents:

a) Quan es tracti de plantes, fongs o algues, recollir -les, tallar -les, mutilar -les, arrencar -les o destruir -les intencionadament a la natura.

b) Quan es tracti d'animals, incloses les larves, cries o ous, qualsevol actuació feta amb el propòsit de matar -los, capturar -los, perseguir -los o molestar -los, així com la destrucció o el deteriorament dels nius, vivers i llocs de reproducció, hivernada o repòs.

En tots dos casos, tenir, naturalitzar, transportar, vendre, comerciar o intercanviar, oferir amb fins de venda o intercanvi, importar o exportar exemplars vius o morts, així com els seus propàguls o restes, llevat dels casos en què aquestes activitats, d'una manera controlada per l'Administració, puguin ser clarament beneficioses per a la seva conservació, en els casos que es determinin reglamentàriament.

Aquestes prohibicions s'han d'aplicar a totes les fases del cicle biològic d'aquestes espècies, subespècies o poblacions.

L'Administració General de l'Estat i les comunitats autònomes, en l'àmbit de les seves competències respectives, han d'establir un sistema de control de captures o morts

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 467
accidentals i, a partir de la informació que s'hi reculli, han d'adoptar les mesures necessàries perquè aquestes no tinguin repercussions negatives importants en les espècies incloses en la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial, i es minimitzin en el futur.

Aquesta llista ha estat regulada pel Reial Decret 139/2011, de 4 de febrer, per al desenvolupament de la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial i de el Catàleg espanyol d'espècies amenaçades i actualitzada per diverses ordres ministerials. En l'actualitat el Llistat compta amb 963 taxons, dels quals 337 es troben en el Catàleg, 139 inclosos en la categoria "Vulnerable" i 198 en la categoria "En perill d'extinció".

13.4.3. Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades

VEGEU EL PUNT 7.2. DE LA PRESENT GUIA D'ESTUDI.

13.4.4. Catàleg Espanyol d'Espècies Exòtiques Invasores

La Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat crea també el Catàleg d'Espècies Exòtiques Invasores. La inclusió en el Catàleg espanyol d'espècies exòtiques invasores comporta la prohibició genèrica de possessió, transport, tràfic i comerç d'exemplars vius, de les seves restes o parts d'aquests que puguin sobreviure o es puguin reproduir, i el comerç exterior. Excepte prèvia autorització administrativa de l'autoritat competent quan sigui necessari per raons de recerca, salut o seguretat de les persones, o amb fins de control o eradicació, en el marc d'estratègies, plans i campanyes que, a aquest efecte, s'aprovin i tenint en compte la rellevància dels aspectes socials i/o econòmics de l'activitat que afectin.

VEGEU MÉS INFORMACIÓ SOBRE EL CATÀLEG D'ESPÈCIES EXÒTIQUES INVASORES AL PUNT 8.1. DE LA PRESENT GUIA D'ESTUDI

13.4.5. Espècies objecte de caça i pesca

La caça i la pesca en aigües continentals només es pot realitzar sobre les espècies que determinin les comunitats autònomes, declaració que en cap cas pot afectar les espècies incloses a la Llista d'espècies en règim de protecció especial o a les prohibides per la Unió Europea.

En tot cas, l'exercici de la caça i la pesca continental s'ha de regular de manera que es

garanteixi la conservació i el foment de les espècies autoritzades per a aquest exercici; a aquest efecte les comunitats autònomes han de determinar els terrenys i les aigües on es poden portar a terme aquestes activitats, així com les dates hàbils per a cada espècie.

Amb caràcter general s'estableixen les prohibicions i limitacions següents relacionades amb l'activitat cinegètica i aquícola en aigües continentals:

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 468

a) Queden prohibides la tinença, utilització i comercialització de tots els procediments massius o no selectius per a la captura o mort d'animals, en particular els enumerats a l'annex VII de la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat, així com els procediments que puguin causar localment la desaparició de les poblacions d'una espècie o torbar-ne greument la tranquil·litat.

En particular, queden incloses al paràgraf anterior la tinença, utilització i comercialització dels procediments per a la captura o mort d'animals i modes de transport prohibits per la Unió Europea, que s'enumeren a les lletres a i b de l'annex VII de la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat, respectivament.

Sempre que no hi hagi cap altra solució satisfactòria alternativa, aquesta prohibició pot no ser aplicable si es compleixen aquests dos requisits:

1r. Que concorrin les circumstàncies i condicions enumerades a l'article 61 de la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat:

- Si de la seva aplicació deriven efectes perjudicials per a la salut i la seguretat de les persones.
- Per prevenir perjudicis importants als cultius, el bestiar, els boscos, la pesca i la qualitat de les aigües. Excepte en el cas de les aus, també es pot aplicar aquesta excepció en cas de perjudici important a altres formes de propietat.
- Per raons imperioses d'interès públic de primer ordre, incloses les de caràcter socioeconòmic i conseqüències beneficioses d'importància primordial per al medi ambient. Aquesta excepció no és aplicable en el cas de les aus.
- Quan sigui necessari per raó de recerca, educació, repoblació o reintroducció, o quan es necessiti per a la cria en captivitat orientada a aquests fins.
- En el cas de les aus, per prevenir accidents en relació amb la seguretat aèria.
- Per permetre, en condicions estrictament controlades i mitjançant mètodes selectius, la captura, retenció o qualsevol altra explotació prudent de determinades espècies no incloses a la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial, en petites quantitats i amb les limitacions necessàries per garantir-ne la conservació.
- Per protegir la flora i la fauna silvestres i els hàbitats naturals, i

2n. Que es tracti d'espècies d'animals d'interès comunitari no considerades de protecció estricta a la normativa de la Unió Europea.

b) Queda prohibit amb caràcter general l'exercici de la caça d'aus durant l'època de zel, reproducció i cria i la caça durant el trajecte de tornada cap als llocs de cria en el cas d'espècies migratòries.

c) Només poden ser objecte de comercialització, vives o mortes, les espècies que es determinin reglamentàriament, d'acord amb els convenis internacionals i la normativa de la Unió Europea.

d) Es poden establir moratòries temporals o prohibicions especials quan ho aconsellin raons de tipus biològic o sanitari. Amb relació a les espècies objecte de caça i pesca, quan hi hagi raons de tipus biològic o sanitari que aconsellin l'establiment de

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 469

moratòries temporals o prohibicions especials, la Comissió Estatal del Patrimoni Natural i la Biodiversitat pot elaborar informes que puguin ser utilitzats per les comunitats autònomes per a la determinació de les moratòries o prohibicions esmentades.

e) En relació amb l'activitat cinegètica i a quícol·la, queden prohibits l'alliberament no autoritzat i la introducció d'espècies al·lòctones. En el cas d'introduccions o alliberaments accidentals o il·legals, no se'n pot autoritzar en cap cas l'aprofitament cinegètic o piscícol·la, i s'han de promoure les mesures apropiades de control o eradicació.

f) Les closes i tanques de terrenys, la instal·lació de les quals s'ha de subjectar a autorització administrativa, s'han de construir de manera que, a tot el seu perímetre, no impedeixin la circulació de la fauna silvestre no cinegètica i evitin els riscos d'endogàmia en les espècies cinegètiques. Les administracions públiques competents han d'establir la superfície mínima que han de tenir les unitats de gestió per permetre la instal·lació d'aquestes closes i garantir així la lliure circulació de la fauna silvestre no cinegètica i evitar els riscos d'endogàmia en les espècies cinegètiques.

En el cas de closes i tanques no cinegètiques, les comunitats autònomes poden excloure aquesta obligació per causes de sanitat animal.

g) Els mètodes de captura de predadors que siguin autoritzats per les comunitats autònomes han d'haver estat homologats sobre la base dels criteris de selectivitat i benestar animal fixats pels acords internacionals. La utilització d'aquests mètodes només pot ser autoritzada mitjançant una acreditació individual atorgada per la comunitat autònoma. No poden tenir consideració de predadores, als efectes d'aquest paràgraf, les espècies incloses a la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial.

h) Quan es comprovi que la gestió cinegètica desenvolupada en una finca afecta negativament la renovació o sostenibilitat dels recursos, les administracions públiques competents poden suspendre totalment o parcialment la vigència dels drets de caça.

i) Les administracions públiques competents han de vetllar perquè els alliberaments i repoblacions amb espècies cinegètiques no suposin una amenaça per a la conservació d'aquestes o altres espècies en termes genètics o de la població.

j) Es prohibeix la tinença i l'ús de munició que contingui plom durant l'exercici de la caça i el tir esportiu, quan aquestes activitats s'exerceixin en zones humides incloses a la Llista del Conveni relatiu a zones humides d'importància internacional, a les de la Xarxa Natura 2000 i a les incloses en espais naturals protegits.

13.4.6. Procediments per a la captura o mort d'animals i mitjans de transport que queden prohibits

L'annex VII de la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat, fa una relació dels procediments per a la captura o mort d'animals i modes de transport que queden prohibits:

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 470

a) mitjans massius o no selectius:

- animals cecs o mutilats utilitzats com a reclams.

- gravadors i magnetòfons, aparells electrocutants, dispositius elèctrics i electrònics que poden matar o atordir.

- fonts lluminoses artificials, miralls, dispositius per il·luminar els blancs, dispositius de visor que incloguin un convertidor d'imatge o un amplificador d'imatge electrònic per a tir nocturn.

- armes semiautomàtiques o automàtiques el carregador de les quals pugui contenir més de dos cartutxos.
- trampes no selectives en el seu principi o en les seves condicions d'ús.
- xarxes, llaços (només per a aus), ceps, trampes -cep, verins, esquers enverinats o tranquil·litzants.
- lligues.
- explosius.
- asfíxia amb gas o fum.
- bal·listes.
- hams (llevat per a l'exercici de la pesca).

b) mitjans de transport :

- aeronaus.
- vehicles de motor.
- vaixells de motor (llevat per a l'exercici de la pesca).

13.4.7. Reial decret de mesures de protecció de l'avifauna contra la col·lisió i l'electrocució en línies aèries d'alta tensió

El Reial Decret 1432/2008, de 29 d'agost, pel qual s'estableixen mesures per a la protecció de l'avifauna contra la col·lisió i l'electrocució en línies elèctriques d'alta tensió estableix mesures de caràcter tècnic d'aplicació a les línies elèctriques aèries d'alta tensió amb conductors nus ubicats en zones de protecció.

13.4.7.1. Àmbit d'aplicació

Aquest Reial decret és aplicable a les línies elèctriques aèries d'alta tensió amb conductors nus ubicades a zones de protecció, que siguin de nova construcció, així com a les ampliacions o modificacions de línies elèctriques aèries d'alta tensió ja existents en el moment de la seva publicació.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 471

També s'aplica a les línies elèctriques aèries d'alta tensió amb conductors nus existents a la seva entrada en vigor, ubicades a zones de protecció, i són obligatòries les mesures de protecció contra l'electrocució i voluntàries les mesures de protecció contra la col·lisió. S'entén com a zones de protecció:

a) Els territoris designats com a Zones d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA), d'acord amb els articles 43 i 44 de la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, de Patrimoni Natural i de la Biodiversitat.

b) Els àmbits d'aplicació dels plans de recuperació i conservació elaborats per les comunitats autònomes per a les espècies d'aus incloses al Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades o als catàlegs autonòmics.

c) Les àrees prioritàries de reproducció, alimentació, dispersió i concentració local d'aquelles espècies d'aus incloses al Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades, o als catàlegs autonòmics, quan aquestes àrees no estiguin ja compreses a les corresponents als paràgrafs a) o b) d'aquest paràgraf.

Amb l'informe previ de la Comissió Estatal per al Patrimoni Natural i la Biodiversitat i mitjançant una resolució motivada, l'òrgan competent de cada comunitat autònoma delimitarà les àrees prioritàries de reproducció, d'alimentació, de dispersió i de concentració local corresponents al seu àmbit territorial.

A Catalunya, les resolucions MAH/3627/2010 i AAM/1061/2013 van declarar les àrees

prioritàries de reproducció, d'alimentació, de dispersió i de concentració local (vegeu el punt 13.4.2.).

13.4.7.2. Mesures de prevenció contra l'electrocució

A les línies elèctriques d'alta tensió de 2 a i 3a categoria que tinguin o es construeixin amb conductors nus, llevat que en els supòsits c) i d) tinguin creuetes o suports de material aïllant o tinguin instal·lats dissuasoris de posada l'eficàcia dels quals estigui reconeguda per ell òrgan competent de la comunitat autònoma, s'aplicaran les prescripcions següents:

- a) Les línies s'han de construir amb cadenes d'aïlladors suspesos, evitant en els suports d'alineació la disposició en posició rígida.
- b) Els suports amb ponts, seccionadors, fusibles, transformadors de distribució, de derivació, ancoratge, amarratge, especials, angle, fi de línia, es dissenyaran de manera que s'eviti sobrepassar amb elements en tensió les creuetes o semicreuetes no auxiliars dels suports. En qualsevol cas, s'han d'aïllar els ponts d'unió entre els elements en tensió.
- c) En el cas de l'armada canadenc i portell (atirant o pla), la distància entre la semicreueta inferior i el conductor superior no serà inferior a 1,5 m.
- d) Per a creuetes o armats tipus volta, la distància entre el cap del fust i el conductor central no serà inferior a 0,88 m, o s'aïllarà el conductor central 1 m a banda i banda del punt d'enganxament.
- e) Els diferents armats han de complir unes distàncies mínimes de seguretat «d», tal com estableix el quadre que conté l'annex. Les allargadores a les cadenes d'amarratge s'han de dissenyar per evitar que es posin les aus. En cas que l'òrgan Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 472 competent de la comunitat autònoma constati que les allargadores i les cadenes d'amarratge són utilitzades per les aus per posar-se o es produeixen electrocucions, la mesura d'aquesta distància de seguretat no inclourà l'esmentada allargadora.

- f) En el cas de creuetes diferents de les especificades al quadre de creuetes de l'apartat e), la distància mínima de seguretat «d» aplicable serà la que correspongui a la creueta més aproximada a les presentades en aquest quadre.

13.4.7.3. Mesures de prevenció contra la col·lisió

A les línies elèctriques d'alta tensió amb conductors nus de nova construcció, s'aplicaran les següents mesures de prevenció contra la col·lisió de les aus:

- a) Les noves esteses elèctriques es proveeixen de salvaocells o senyalitzadors visuals quan així ho determini l'òrgan competent de la comunitat autònoma.
- b) Els salvaocells o senyalitzadors visuals s'han de col·locar als cables de terra. Si aquests últims no existissin, en les línies en què únicament hi hagi un conductor per fase, es col·locaran directament sobre aquells conductors que el seu diàmetre sigui inferior a 20 mm. Els salvaocells o senyalitzadors seran de materials opacs i estaran disposats cada 10 metres (si el cable de terra és únic) o alternativament, cada 20 metres (si són dos cables de terra paral·lels o, si escau, als conductors). La senyalització en conductors es realitzarà de manera que generin un efecte visual equivalent a un senyal cada 10 metres, per a això es disposaran de forma alterna a cada conductor i amb una distància màxima de 20 metres entre senyals contigus en un mateix conductor. En aquells trams més perillosos degut a la presència de boira o per visibilitat limitada, l'òrgan competent de la comunitat autònoma podrà reduir les distàncies anteriors.

Els salvaocells o senyalitzadors seran de la mida mínima següent:

Espirals: Amb 30 cm de diàmetre x 1 metre de longitud.

De 2 tires a X: De 5 x 35 cm.

Es poden utilitzar un altre tipus de senyalitzadors, sempre que evitin eficaçment la col·lisió d'aus, segons el parer de l'òrgan competent de la comunitat autònoma. Només es podrà prescindir de la col·locació de salvaocells als cables de terra quan el diàmetre propi, o conjuntament amb un cable adossat de fibra òptica o similar, no sigui inferior a 20 mm.

13.4.7.4. Contingut dels projectes

Els projectes de construcció, de modificació, ampliació o d'adaptació de les línies elèctriques incloses a l'àmbit d'aplicació del Decret, a més de l que exigeix el Reglament sobre condicions tècniques i garanties de seguretat en línies elèctriques d'alta tensió i les instruccions tècniques complementàries, hauran d'especificar i descriure les mesures concretes tendents a minimitzar els accidents d'electrocució i col·lisió de l'avifauna.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 473

13.4.7.5. Manteniment de les línies elèctriques

A l'època de nidificació, reproducció i cria queden prohibits els treballs de manteniment de les parts de les esteses elèctriques que suportin nius o que a les proximitats nidifiquin aus incloses al Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial, d'acord amb els articles 53 i 54 de la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat.

Excepcionalment, s'autoritzarà la realització de reparacions en l'època de nidificació, reproducció i cria, sempre que es tracti de corregir avaries que pertorbin el subministrament d'energia normal.

13.4.7.6. Règim sancionador

Les infraccions comeses contra el que disposa aquest Reial decret estaran sotmeses al règim sancionador establert al títol X de la Llei estatal 54/1997, de 27 de novembre, del Sector Elèctric, així com en la normativa mediambiental que, si escau, resulti de aplicació.

13.4.8. Normativa catalana de mesures de protecció de l'avifauna contra la col·lisió i l'electrocució en línies aèries d'alta tensió

En aplicació del que disposa el Reial Decret 1432/2008, de 29 d'agost, pel qual s'estableixen mesures per a la protecció de l'avifauna contra la col·lisió i l'electrocució en línies elèctriques d'alta tensió, a Catalunya s'han aprovat dues Resolucions:

13.4.8.1. Resolució MAH/3627/2010

La Resolució MAH/3627/2010, de 25 d'octubre, per la qual es delimiten les àrees prioritàries de reproducció, alimentació, dispersió i concentració local de les espècies d'aus a menaçades a Catalunya, i es dona publicitat de les zones de protecció per a l'avifauna amb la finalitat de reduir el risc d'electrocució i col·lisió amb les línies elèctriques d'alta tensió, va aprovar la delimitació de les àrees prioritàries de reproducció, alimentació, dispersió i concentració local de les espècies d'aus catalogades legalment com a amenaçades existents a Catalunya, que figura al mapa de l'annex 1, i va donar publicitat a les Zones de protecció amb la finalitat de reduir els riscos d'electrocució i col·lisió de l'avifauna amb les línies elèctriques d'alta tensió, que figuren al mapa de l'annex 2.

13.4.8.2. Resolució AAM/1061/2013

La Resolució AAM/1061/2013, de 23 d'abril, per la qual es revisen les fases d'acord amb les quals s'han de corregir les línies elèctriques aèries d'alta tensió que no s'ajusten a les prescripcions tècniques que disposa el Reial decret 1432/2008, de 29 d'agost, pel qual s'estableixen mesures per a la protecció de l'avifauna contra la col·lisió i l'electrocució en línies elèctriques d'alta tensió, i es deixa sense efecte la Resolució AAM/1216/2012, d'11 de juny va identificar i localitzar els diferents suports de les línies Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 474
elèctriques aèries d'alta tensió que no s'ajusten a les prescripcions tècniques establertes als articles 6 i 7 i a l'annex del Reial decret 1432/2008, de 29 d'agost, i que d'acord amb la base de dades del departament competent en matèria de biodiversitat, han causat accidents per electrocució, s'hi ha detectat la mort per electrocució d'algun exemplar d'espècies amenaçades o d'almenys dos ocells de qualsevol altra espècie. També conté una relació de suports fora de la zona de protecció, que han causat accidents¹ per electrocució d'espècies protegides.

La Resolució AAM/1061/2013 també estableix amb quina prioritat les companyies elèctriques han d'executar d'acord la disponibilitat del finançament que preveu el Pla d'inversions establert a la disposició addicional única del Reial decret 1432/2008, de 29 d'agost, per tal de fer l'adaptació de les línies elèctriques existents

13.4.9. Normativa de referència

- Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat.
- Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals.
- Reial Decret 1432/2008, de 29 d'agost, pel qual s'estableixen mesures per a la protecció de l'avifauna contra la col·lisió i l'electrocució en línies elèctriques d'alta tensió

Infraccions

13.5.1. Introducció

En el present tema, ens centrarem únicament en la tipificació d'infraccions relacionades amb la protecció dels espais naturals i de la biodiversitat, continguda a la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat, i a la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals.

Hi ha altres infraccions relacionades amb la protecció dels espais naturals i de la biodiversitat, detallades en diverses lleis: Llei 9/1995, de 27 de juliol, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural, Decret Legislatiu 2/2008, de 15 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de protecció dels animals, Llei 22/2009, d'ordenació sostenible de la pesca en aigües continentals... que podeu veure en els diversos temes de la present guia d'estudi.

13.5.2. Infraccions tipificades a la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat

13.5.2.1. Disposicions generals

Les accions o omissions que infringeixin el que disposa aquesta Llei generen responsabilitat de natura administrativa, sens perjudici de la responsabilitat exigible en via penal, civil o d'un altre ordre a què puguin donar lloc.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 475
Sens perjudici de les sancions penals o administratives que siguin procedents en cada cas, l'infractor ha de reparar el dany causat en la forma i les condicions fixades a la Llei 26/2007, de 23 d'octubre, de responsabilitat mediambiental. L'infractor està obligat a

indemnitzar els danys i perjudicis que no puguin ser reparats, en els termes de la resolució corresponent

La valoració dels danys al medi ambient necessària per a la determinació de les infraccions i sancions regulades en aquest títol s'ha de realitzar d'acord amb el mètode d'avaluació a què es refereix la Llei 26/2007, de 23 d'octubre, de responsabilitat mediambiental i les seves disposicions de desenvolupament.

Quan no sigui possible determinar el grau de participació de les diferents persones que han intervingut en la realització de la infracció, la responsabilitat és solidària, sense perjudici del dret a repetir davant dels altres participants d'aquell o aquells que hagin fet front a les responsabilitats.

En cap cas s'ha d'imposar una doble sanció pels mateixos fets i en funció dels mateixos interessos públics protegits, si bé s'han d'exigir les altres responsabilitats que es dedueixin d'altres fets o infraccions concurrents.

13.5.2.2. Tipificació i classificació de les infraccions

Als efectes d'aquesta Llei, i sense perjudici del que disposi sobre això la legislació autonòmica, es consideren infraccions administratives:

- a) La utilització de productes químics o de substàncies biològiques, la realització d'abocaments, tant líquids com sòlids, el vessament de residus, així com el dipòsit d'elements sòlids per a rebliments, que alterin les condicions dels ecosistemes amb dany per als valors que continguin. De la mateixa manera, té la consideració d'infracció la comissió dels fets abans esmentats encara que no s'hagin produït danys, sempre que hi hagi hagut un risc seriós d'alteració de les condicions dels ecosistemes.
- b) La destrucció, mort, deteriorament, recol·lecció, comerç o intercanvi, captura i oferta amb fins de venda o intercanvi o naturalització no autoritzades d'espècies de flora i fauna catalogades en perill d'extinció, així com dels seus propàguls o restes.
- c) La destrucció o el deteriorament d'hàbitats inclosos en la categoria d'"en perill de desaparició" de l Catàleg espanyol d'hàbitats en perill de desaparició.
- d) La destrucció de l'hàbitat d'espècies en perill d'extinció, en particular del lloc de reproducció, hivernada, repòs, pastura o alimentació.
- e) La destrucció o el deteriorament significatiu dels components dels hàbitats inclosos en la categoria d'"en perill de desaparició" del Catàleg espanyol d'hàbitats en perill de desaparició.
- f) En absència de l'autorització administrativa corresponent, la possessió, transport, tràfic o comerç d'espècies incloses en el Catàleg espanyol d'espècies exòtiques invasores, la importació o introducció per primera vegada en el territori nacional, o el primer alliberament al medi, d'una espècie susceptible de competir amb les espècies autòctones.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 476

g) La introducció, manteniment, cria, transport, comercialització, utilització, intercanvi, reproducció, cultiu o alliberament en el medi natural d'espècies exòtiques invasores preocupants per a la Unió sense permís o autorització administrativa.

g) bis La importació no autoritzada d'espècies autòctones i l'amollada, la introducció o l'alliberament no autoritzats en el medi natural d'espècies autòctones o autòctones, o d'animals domèstics.

h) L'alteració de les condicions d'un espai natural protegit o dels productes propis d'aquest mitjançant ocupació, rompuda, tallada, arrencada o altres accions.

i) La instal·lació de cartells de publicitat o la producció d'impactes paisatgístics sensibles en els espais naturals protegits.

j) El deteriorament o l'alteració significativa dels components d'hàbitats prioritaris d'interès comunitari o la destrucció de components, o el deteriorament significatiu de

la resta de components d'hàbitats d'interès comunitari.

k) La destrucció, mort, deteriorament, recol·lecció, possessió, comerç, o intercanvi, captura i oferta amb fins de venda o intercanvi o naturalització no autoritzada d'espècies de flora i fauna catalogades com a vulnerables, així com de propàguls o restes.

l) La destrucció de l'hàbitat d'espècies vulnerables, en particular del lloc de reproducció, hivernada, repòs, pastura o alimentació i les zones d'especial protecció per a la flora i fauna silvestres.

m) La captura, persecució injustificada d'espècies de fauna silvestre i l'arrencada i tallada d'espècies de flora en els supòsits en què sigui necessària una autorització administrativa, d'acord amb la regulació específica de la legislació de forests, caça i pesca continental, quan no s'hagi obtingut aquesta autorització.

n) La destrucció, mort, deteriorament, recol·lecció, possessió, comerç o intercanvi, captura i oferta amb fins de venda o intercanvi o naturalització no autoritzada d'espècies de flora i fauna incloses a la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial, que no estiguin catalogades, així com de propàguls o restes.

o) La destrucció de l'hàbitat d'espècies incloses a la Llista d'espècies silvestres en règim de protecció especial que no estiguin catalogades, en particular del lloc de reproducció, hivernada, repòs, pastura o alimentació.

p) La pertorbació, mort, captura i retenció intencionada d'espècies d'aus en les èpoques de reproducció i cria, així com durant el seu trajecte de tornada cap als llocs de cria en el cas de les espècies migratòries.

q) L'alteració significativa dels hàbitats d'interès comunitari.

r) La tinença i l'ús de municions que contingui plom durant l'exercici de la caça i el tir esportiu, quan aquestes activitats s'exerceixin en zones humides incloses a la Llista del Conveni relatiu a zones humides d'importància internacional, en zones humides incloses a la Xarxa Natura 2000 i en les zones humides incloses en espais naturals protegits.

s) L'incompliment de les obligacions i prohibicions establertes en les normes reguladores i en els instruments de gestió, inclosos els plans, dels espais naturals protegits i espais protegits Xarxa Natura 2000.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 477

t) El subministrament o l'emmagatzematge de combustible mitjançant el fondeig permanent de vaixells tanc a les aigües compreses dins dels espais naturals protegits i dels espais protegits Xarxa Natura 2000, la recepció d'aquest combustible, així com el proveïment de combustible als vaixells tanc esmentats.

u) Es considera que el fondeig és permanent encara que hi hagi períodes eventuais d'absència del vaixell o que aquest se substitueixi o reemplaci per un altre de la mateixa companyia, armador o grup, sempre que la finalitat del fondeig sigui l'emmagatzematge per al subministrament de combustible.

v) L'accés als recursos genètics d'origen espanyol sense haver respectat els procediments establerts per l'article 71 de la pròpia Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat.

w) La utilització de recursos genètics o coneixements tradicionals associats a recursos genètics sense haver respectat les obligacions que preveu el Reglament (UE) 511/2014 del Parlament Europeu i del Consell, de 16 d'abril de 2014, relatiu a les mesures de compliment dels usuaris del Protocol de Nagoya sobre l'accés als recursos genètics i la participació justa i equitativa en els beneficis que derivin de la seva utilització a la Unió, esmentades en els articles 72 i 74 de la present Llei.

x) La reintroducció d'espècies de fauna i flora autòctones que no hagi seguit el que disposa l'article 55 de la pròpia Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat.

y) L'incompliment de la resta de requisits, obligacions o prohibicions que estableix la pròpia Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat .

13.5.3. Infraccions tipificades a la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals

Té la consideració d'infracció administrativa l'acció o l'omissió que, vulnerant la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals i afectant espais naturals protegits , consisteix en el que segueix:

- a) L'increment de l'erosió i la pèrdua de qualitat dels sòls.
- b) L'emissió de gasos, de partícules o de radiacions que poden afectar greument l'ambient atmosfèric.
- c) La producció de sorolls innecessaris que poden pertorbar el comportament normal de la fauna.
- d) La destrucció de superfícies forestals en tots els casos i la destrucció, el desarrelament i la comercialització de les espècies i de llurs llavors, quan estigui prohibida.
- e) La persecució, la caça, la captura i la comercialització dels animals, de llurs despulles o fragments o de llurs ous, quan estiguin prohibides. La introducció d'espècies alienes nocives a la fauna salvatge i el maltractament d'animals.
- f) La circulació amb mitjans motoritzats fora de carreteres i pistes i sense permís lliurat per l'Ajuntament.

Temari específic

Guia d'estudi. Accés a la categoria d'agent de l'escala bàsica d'Agents Rurals | 478

- g) La instal·lació de cartells de propaganda i d'altres elements similars que limiten el camp visual, trenquen l'harmonia del paisatge o desfiguren les perspectives.
- h) L'abocament o l'abandó d'objectes, de residus o altres deixalles fora dels llocs autoritzats.
- i) L'incompliment de les obligacions i les prohibicions establertes per les normes de ls plans de protecció del medi natural i del paisatge.

Les infraccions es qualifiquen com a lleus, greus i molt greus, atenent la gravetat de la matèria, l'entitat econòmica dels fets constitutius de la infracció, la reiteració i el grau de culpabilitat de la persona responsable. Quan el benefici que resulta d'una infracció és superior a la sanció que correspon, aquesta es pot incrementar en la quantia equivalent al benefici obtingut.

13.5.4. Normativa de referència

- Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat.
- Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals.